

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1100

Vragen van de leden **Kröger** (GroenLinks) en **Thijssen** (PvdA) aan de Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat over *de sluiting van de Onyx-centrale* (ingezonden 2 december 2021).

Antwoord van Staatssecretaris **Yeşilgöz-Zegerius** (Economische Zaken en Klimaat) (ontvangen 14 december 2021).

Vraag 1

Waarom wordt er maar liefst 212,5 mln. euro betaald voor het sluiten van de kolencentrale, terwijl Engie vier kolencentrales heeft verkocht voor waarschijnlijk ruwweg hetzelfde bedrag? Had de prijs niet veel lager moeten zijn, ook vanwege het ingaan van de Wijziging van de Wet verbod op kolen bij elektriciteitsproductie in verband met beperking van de CO₂-emissie en het Urgendavonnis, en dus beperktere opbrengsten voor de eigenaar van de kolencentrale?

Antwoord 1

Er heeft een financiële, fiscale, technische en juridische toets plaatsgevonden op de subsidieaanvraag, met hulp van diverse adviesbureaus. Op basis hiervan is beoordeeld dat er geen sprake is van overcompensatie. In de berekening is rekening gehouden met het feit dat het verbod op kolen voor de centrale geldt per 1-1-2030. Bij het openstellen van de *call for proposals* is een maximum bedrag per megawatt (MW) opgesteld vermogen gesteld om de kosteneffectiviteit van de maatregel te waarborgen. Ook de Europese Commissie zal nog beoordelen of er geen sprake is van ongeoorloofde staatssteun. Dit is een opschortende voorwaarde waaronder de subsidie is verleend.

Het is mij niet bekend hoeveel aandeelhouders hebben ontvangen bij het verkopen van de centrale.

Vraag 2

Deelt u de analyse dat hierdoor onnodig publiek geld wordt besteed, geld dat ook aan de duurzame energietransitie had kunnen worden besteed?

Antwoord 2

Nee, deze analyse deel ik niet.

Vraag 3

Is het mogelijk om het compensatiebedrag ex-post te corrigeren voor marktontwikkelingen, zodat we zeker weten dat er geen euro te veel is gegeven?

Antwoord 3

De vrijwillige sluiting van Onyx betreft een subsidie, er is geen sprake van compensatie. Bij de openstelling is een maximum gesteld en bij de beoordeling van de aanvraag is gebleken dat er geen sprake is van overcompensatie. Daarnaast zal ook de Europese Commissie nog beoordelen of er geen sprake is van ongeoorloofde staatssteun. Hiermee heeft het kabinet geborgd dat er niet te veel wordt betaald voor de vrijwillige sluiting.

Vraag 4

Hoe beoordeelt u het feit dat er nog geen akkoord is met de vakbond?

Antwoord 4

Ik vind het heel belangrijk dat de werknemers die als gevolg van dit besluit hun baan verliezen adequaat worden ondersteund. In de call for proposals is opgenomen dat Onyx ervoor moet zorgen dat de werknemers van de centrale die als het gevolg van de vrijwillige sluiting hun baan verliezen adequaat worden ondersteund.

Hiertoe zijn in de call for proposals twee minimumeisen opgenomen waaraan het sociaal plan moet voldoen, zodat wordt aangesloten bij de uitgangspunten die zijn gehanteerd bij het Westhavenarrangement ten tijde van de sluiting van de Hemwegcentrale. Deze eisen gaan over begeleiding van de werknemers naar een andere baan en een tegemoetkoming als men in die nieuwe baan minder gaat verdienen.

Daarnaast moet er een sociaal plan komen, dat alle overige zaken rondom de sluiting en verlies van werkgelegenheid regelt. Er is nog geen definitief sociaal plan. Dit is een van de opschortende voorwaarden waaronder ik het subsidiebesluit heb verleend. Daarnaast is ook een voorwaarde dat de Wet op de ondernemingsraden (WOR) procedures moeten zijn afgerond. Komt dat definitieve sociaal plan er niet, of wordt aan die voorwaarden niet voldaan, dan wordt de subsidie niet uitgekeerd.

Vraag 5

Vindt u ook dat het funest is voor het draagvlak van de transitie als aandeelhouders royaal worden uitgekocht, terwijl werknemers nog maar moeten zien hoe het afloopt?

Antwoord 5

Het beeld dat met deze vraag geschetst wordt is onjuist. Onyx moet ervoor zorgen dat de werknemers, die als het gevolg van de vrijwillige sluiting hun baan verliezen, adequaat worden ondersteund. De subsidie is verleend onder de opschortende voorwaarden dat er een sociaal plan komt en dat de WOR-procedures moeten zijn afgerond. Als hier niet aan wordt voldaan, wordt ook de subsidie niet uitgekeerd.

Vraag 6

Gaat u ervoor zorgdragen dat de ETS-emissierechten van de Onyx-centrale uit de markt worden gehaald door het annuleren van de rechten, zodat er geen sprake is van een waterbedeffect? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 6

De marktstabiliteitsreserve zorgt al voor een vermindering van veilingaanbod verdeeld over alle lidstaten, en het unilateraal verminderen van veilingvolumes zou deze automatische werking van de marktstabiliteitsreserve verzwakken. Nederland zou betalen voor iets wat automatisch al gebeurt. Dit maakt dat unilaterale aanbodvermindering nauwelijks leidt tot aanvullende emissiereductie, terwijl het zeer kostbaar is.

Demping van een mogelijk waterbedeffect door de marktstabiliteitsreserve werkt als volgt: de sluiting van de Onyx-centrale leidt tot een afname in de vraag naar emissierechten. Dit kan leiden tot een tijdelijke toename van het overschot aan emissierechten op de markt voor emissierechten. Overschotten op de markt worden periodiek naar de marktstabiliteitsreserve verplaatst in

plaats van dat ze worden geveild. Plaatsing in de marktstabiliteitsreserve gebeurt met vaste rekenregels, namelijk een percentage van het totale overschot. Dat betekent dat toenames in het overschot automatisch leiden tot extra opname in de marktstabiliteitsreserve, en dus uit de markt worden gehaald. Extra rechten die de komende jaren in de marktstabiliteitsreserve worden geplaatst, worden vernietigd. Daardoor wordt een eventueel waterbedeffect aanzienlijk gedempt.

Naar aanleiding van een toezegging in het Commissiedebat Milieuraad van 8 december 2021, zal ik u in het eerste kwartaal van 2022 met een Kamerbrief informeren over de mogelijkheden om ETS-rechten uit de markt te halen, met inachtneming van de wetsvoorstellen Fit-for-55 en de regels van de marktstabiliteitsreserve.

Vraag 7

Wat gebeurt er met de beschikte biomassasubsidie van 300 mln. euro? Bent u bereid deze beschikking te besteden aan duurzame energieopwek, niet zijnde biomassa?

Antwoord 7

De vrijvallende middelen komen ten goede aan de kasuitgaven van de SDE+, net als alle andere middelen die beschikbaar komen doordat projecten vertragen of niet-realiseren. De eventuele resterende middelen komen in de begrotingsreserve ODE en zijn niet geoormerkt voor specifieke categorieën technieken en sluiten ook geen technieken uit. Er worden geen nieuwe subsidies voor bij- en meestook van biomassa verleend.

Vraag 8

Is onderdeel van de deal dat onderdelen van de kolencentrale niet worden doorverkocht aan andere partijen, zodat voorkomen wordt dat ergens anders er een goedkope kolencentrale of biomassa-centrale bij komt?

Antwoord 8

Er is geen sprake van een deal. Het subsidiebesluit gaat ervan uit dat de onderdelen niet worden doorverkocht aan andere partijen.

Vraag 9

Bent u bereid het uiteindelijke contract openbaar te maken?

Antwoord 9

Er is geen sprake van een contract. Vanwege bedrijfsvertrouwelijke informatie kan ik het subsidiebesluit en de onderliggende adviezen niet openbaar maken. Om uw Kamer wel inzicht te geven in deze adviezen en maximale transparantie te bieden heb ik de onderliggende stukken vertrouwelijk ter inzage in de Tweede Kamer gelegd zodat uw Kamer volledig zicht heeft op de onderbouwing van deze subsidie (Kamerstuk 32 813, nr. 937).